

Muziek en ervaring centraal

Interview met Gerty van de Perre en Robbert Klein van Club Gewalt op 3 december 2019, door Irene van den Bosch en Anna Perfors

Onder de grond in hartje Rotterdam – in een kelder die bij de meeste Rotterdammers nog bekend staat als club Roodkapje – bevindt zich de repetitieruimte van muziektheatergroep Club Gewalt. Een collectief van jonge makers die elkaar leerden kennen op de muziektheateropleiding van Codarts. Daar in de bijzondere repetitieruimte vol gekke fonteinen, roze elektrische gitaren en een goed gevulde kostuumkast repeteren ze aan hun eigenzinnige en vooral muzikale voorstellingen. Afgelopen zomer stond Club Gewalt op de biënnale in Venetië waar ze met veel lof(zang) werden ontvangen en dit najaar presenteren ze hun nieuwste project *Life, oh Life*. Een lifestyle opera waarmee Club Gewalt het Nirvana probeert te bereiken met de spullen om hen heen. Een voorstelling over betekenis geven in een wereld van consumentisme en foute idealen.

Om over dit alles meer te weten te komen hebben wij twee leden van Club Gewalt, Gerty van de Perre en Robbert Klein, geïnterviewd en vragen gesteld over hoe zij samenwerken als collectief, wat zij de kracht vinden van hun werk en hoe ze tot deze lifestyle opera zijn gekomen.

Identiteit

Club Gewalt beschrijft zichzelf als een muziek-en-performance-collectief. Voor hen is muziek dan ook altijd de basis voor een voorstelling. Ze maken met name opera, omdat dit dé grote muziektheatervorm is die veel mogelijkheden biedt. Tegelijkertijd willen ze graag de term misbruiken, omdat het veel associaties met zich meebrengt waar ze graag mee willen spelen. Toch is hun doel niet om opera uit het slob te halen, ze vinden het gewoon een coole vorm.

“Daarom vinden het belangrijk dat mensen misschien niet altijd hoofdelijk moeten begrijpen waar we op doelen, maar dat ze wel iets hebben meegemaakt.”

Wat ze mee willen geven is een ervaring. Gerty zegt dat muziek een medium is dat als geen ander het publiek iets kan laten meemaken. Het publiek hoeft de voorstelling niet hoofdelijk te begrijpen, om er toch vanuit de associatie en het gevoel iets uit te kunnen meenemen. Daarnaast is het motto van Club Gewalt: “Stretch your mind.” Hiermee bedoelen ze dat ze het publiek meerdere kanten van een bepaald thema willen laten zien. Op deze manier zorg je ervoor dat je niet vastgeroest blijft in één perspectief. Dit willen ze overigens niet alleen bij hun publiek, maar ook bij zichzelf doen. Door middel van experiment en vragen stellen tijdens het maakproces, willen ze zichzelf verbreden en uitdagen, en dit vervolgens aan hun publiek laten zien.

Inmiddels is Club Gewalt al een aantal jaar een gevestigd collectief. Waar ze in 2016, ten tijden van het vorige interview van Kikker nog erg aan het zoeken waren naar wie ze waren en hun identiteit nog aan het vestigen waren, kunnen ze zichzelf nu beter plaatsen.¹ Voorheen wilden ze vooral alles maken; nu willen ze snappen waarom ze alles maken, waardoor ze uiteindelijk niet meer alles maken. Ze kunnen hun keuzes voor wat ze wel en niet willen doen beter begrijpen. Zelf zegt Club Gewalt dat ze een aantal jaar geleden begonnen uit schreeuwerig enthousiasme. Hun enthousiasme krijgt nu steeds meer grond. Ze maken keuzes niet alleen maar uit het enthousiasme, maar ook

¹ Sanna Elon Vrij en Loulou Hameleers, Club Gewalt, “Club Gewalt, dat is ons genre!” interview door door Sarah Goorhuis, Lizette van Lier en Priscilla van Rooij, 14 november 2016, <https://www.theaterkikker.nl/wp-content/uploads/2015/10/Club-Gewalt.pdf>.

vanuit inhoud. Wel zijn ze waakzaam: ze willen hun werk ook niet kapot redeneren. Het blijft kunst waarbij juist de combinatie van lichaam en geest belangrijk is.

Werkwijze

“Door wat heen en weer te kaatsen, kom je echt op plekken uit waar je in je eentje niet was uitgekomen.”

Tijdens het interview benadrukken Gerty en Robbert dat ze echt een collectief zijn, wat betekent dat ze op een collectieve manier werken. Ze werken niet hiërarchisch; er is geen baas. Zelf vinden ze dit een groot voordeel, omdat je dan inbreng uit verschillende hoeken hebt. Iedereen neemt zijn eigen perspectief en belevingswereld mee. Je werkt zo niet aan een idee van één iemand, maar je staat in elkaars idee. Door heen en weer te kaatsen tussen elkaars ideeën, komen je vaak veel verder dan je in je eentje zou kunnen komen. Daarentegen kan het in de besluitvorming soms ook lastig zijn, omdat je soms veel van elkaar verschilt. Ze willen echter nooit bij een compromis uitkomen: “Dan kan je beter kappen.” Een eindregisseur is voor dit soort problemen erg belangrijk.

Het maakproces van de voorstelling *Life, oh Life* is in fases gegaan. Club Gewalt is begonnen met een residentie op Oerol waar ze heel breed onderzoek gedaan hebben. Ze hebben daar teksten geschreven, deze uitgeprobeerd en er met publiek over gepraat. De belangrijkste bron was op dat moment het boek *Ecologisch wezen* van Timothy Morton. Vervolgens zijn ze de repetitie ruimte ingegaan en aan de slag gegaan met verschillende bronnen en grotere thema's. Toen zijn ze al snel aan de slag gegaan met muziekschetsen. Dit vinden ze een erg belangrijke stap in het proces, omdat muziek, zoals al eerder benadrukt, de basis vormt. Het script is pas vlak voor de première “af”. Ze benoemen dat je het gaandeweg het proces moet uitzoeken, omdat ze echt iets nieuws maken, iets wat nog niet bestaat. Ze studeren iets in, muziek of tekst of allebei, en proberen dat uit op de vloer. Ze kijken of het werkt en gaan dan weer terug naar de tekentafel waar ze erop reflecteren en nieuwe dingen bedenken. Vervolgens proberen ze weer iets op de vloer en dat blijft een tijd zo heen en weer doorgaan. Pas tijdens de première beschouwen ze de tekst en compositie als “af”, omdat het wel goed ingestudeerd moet worden. De voorstelling ontwikkelt zich tijdens het touren nog op een andere manier door.

“Dat we graag een spirituele voorstelling wilde maken die uitdraagt: sta stil, care less.”

De laatste fase in het maakproces van *Life, oh Life* was met eindregisseur Joep van der Geest. Ze zijn eerst met Joep om de tafel gaan zitten om te bespreken wat ze met deze voorstelling willen. Op deze manier kon Joep tijdens de eindregie duidelijk voor ogen houden waar ze heen wilden. Vervolgens hebben ze al het materiaal wat ze hadden aan Joep laten zien, wat toen nog twee uur aan voorstelling was. Op dat moment was het nog zoveel dat het bij wijze van spreken nog vijftig voorstellingen waren. Om dit in te korten hebben ze gezamenlijk een zin geformuleerd waar zij in geloofden, namelijk: “Dat we graag een spirituele voorstelling wilde maken die uitdraagt: sta stil, care less.” Aan de hand van deze zin konden ze van al het materiaal beoordelen of het er wel of niet in moest. Zo beperkten ze zich van vijftig voorstellingen nog maar tot vier, om tenslotte uit te kunnen komen bij één voorstelling.

Inspiratiebronnen

Waar Club Gewalt in andere voorstellingen vooral uit een fascinatie werkte voor iets, begonnen ze bij deze voorstelling juist vanuit een maatschappelijk thema: de consumptiemaatschappij.² De eerste en belangrijkste bron die ze gebruikten was het boek *Ecologisch wezen* van Timothy Morton. In dit boek zet Morton uiteen hoe je je moet verhouden tegenover ecologie. Hij vindt dat je je ertussen moet plaatsen in plaats van erboven. Zo laat hij je nadenken over ecologie wat eigenlijk iets is wat je niet kan beseffen, wat je niet snapt. Hierdoor weten we niet hoe we om moeten gaan met bijvoorbeeld klimaatverandering. Een tweede bron was een opera die ze tijdens de Biënnale in Venetië hebben gezien. Dit was een opera waarin ze kleine zorgen bezongen in een soort doorlopende voorstelling. De muziek was erg minimaal met enkel een keyboard. Dit hebben ze in hun voorstelling verwerkt, omdat ze eerst met veel instrumenten en heel uitbundig wilden werken, maar toch beseften dat ze liever minimalistischer wilden werken. Tenslotte waren belangrijke bronnen hun eigen belevingswerelden en hun eigen huizen. De voorstelling gaat tenslotte over een thema dat op hen als makers ook betrekking heeft.

*Ben jij ook zo benieuwd hoe een echte lifestyle opera er uit ziet met als hoofddoel jou een “sta stil, care less” gevoel te geven? Kom dan 12, 13 en/of 14 december kijken naar de voorstelling *Life, oh life* van Club Gewalt om 20:00 in theater Kikker.*

² Vrij en Hamelers, Club Gewalt, interview.